

Analýza řízení veřejné správy ve vybraných zemích EU a světa

V návaznosti na opatření 2.1.1 koncepce Klientsky orientovaná veřejná správa 2030, (schválená dne 25 května 2021 usnesením vlády č. 562), se Ministerstvo vnitra zabývá rovněž analýzou řízení veřejné správy v zahraničí. Tato analýza bude sloužit jako jeden z podkladů, (inspiračních vzorů), pro budoucí změny kompetenčního uspořádání veřejné správy v ČR, kterou zmíněná Koncepce ve svém opatření 2.1.3 přepokládá.

Ve sledovaných zemích, kterými byly (v abecedním pořádku) BULHARSKO, DÁNSKO, ESTONSKO, FINSKO, FRANCIE, JIŽNÍ KOREA, MAĎARSKO, NORSKO, NOVÝ ZÉLAND, POLSKO, RAKOUSKO, SLOVENSKO, SLOVINSKO A TAIWAN, jsme se pokusili odpovědět na základní otázku, jakým způsobem jsou upraveny kompetence jednotlivých ministerstev, resp. vzájemné vztahy mezi jednotlivými rezorty. V detailu nás zajímala především právní forma úpravy kompetencí ministerstev (na základě zákona, prováděcích právních předpisů, či organizačních norem), kolika právními předpisy jsou upraveny (jedním jako v ČR či více) a zejména, co právní úprava ve vybraných zemích obsahuje oproti stávajícímu kompetenčnímu zákonu navíc.

Vzhledem k rozsáhlosti matérie a odlišností vybraných zemí, které spadají do různých právních kultur, což velmi výrazně predestinuje jejich vztah k řízení veřejné správy, byla vytvořena pro každou zemi jednotná struktura, čítající 10 až 11 základních bodů, do které byly klíčové informace sumarizovány. Vedle obecných kategorií (*název státu, rozloha, počet obyvatel a základní typologie státu*), je stručně analyzováno postavení vlády jako celku, postavení premiéra, resp. jednotlivých členů vlády s důrazem na jejich vzájemné vztahy. Na závěr se každá rešerše dotýká vztahu centrální a lokální vlády, organizačního řešení tzv. moderních trendů (např. digitalizace, genderová politika či reformní politika) a existence méně tradičních subjektů veřejné správy (svodně nazvaných „agentur“).

Úprava kompetencí ministerstev ve formě jednoho svodného zákona, tak jak je stanovena národním kompetenčním zákonem (zákon č. 2/1969 Sb.), není ojedinělá. Podobnou obecnou úpravu kompetencí v jednom svodném zákonu nalezneme ve většině sledovaných zemí, ač žádná z těchto právních úprav nenesou název „kompetenční“. Předmět těchto svodných zákonů je však v porovnání s národním kompetenčním zákonem nejen širší, neboť mnohé pasáže z těchto zákonů spadají v ČR do působnosti zákona o státní službě, nýbrž o poznání podrobnější, a to především v pasážích týkajících se vzájemných vztahů jednotlivých členů vlády, kterým se národní kompetenční zákon věnuje stručně ve své části třetí (kde však jde o rezorty, a nikoliv o členy vlády). Zjednodušeně řečeno obsahují mnohé zákony analyzovaných zemí to, co je v ČR předmětem jednacích řádů vlády, který však nemá sílu zákona.

Z výše uvedené analýzy tak především vyplynulo, že není bezpodmínečně nutné zachovávat i v budoucnu tentýž charakter národního kompetenčního zákona, který jen stručně v obecné rovině upravuje působnost ústředních orgánů státní správy. Tím se jeho smysl nemusí vyčerpávat. Naopak, po vzoru různých zahraničních úprav by se i kompetenční zákon v ČR mohl teoreticky v budoucnu věnovat příkladně řešení sporných otázek mezi jednotlivými rezorty, resp. ministry, jejich vzájemné spolupráci při řešení průřezových otázek.

Vedle shrnujícího materiálu v podobě jednotné tabulky jsou k většině zemí připojeny rovněž přílohy, které tvoří překlady vybraných pasáží nejdůležitějších právních norem, které by mohly být pro čtenáře v ČR přínosné. Na analýze se podílel zaměstnanec odboru strategického rozvoje a koordinace veřejné správy. V případě jakýchkoliv dotazů k jednotlivým textům kontaktuje prosím Mgr. Davida Chvátala, tel. 974 887 502, email: david.chvatal@mvcr.cz.